

3.4 Paragraaf financiering

3.4.1 Inleiding

De financieringsfunctie van de gemeente Sliedrecht dient uitsluitend de publieke taak. Het prudente beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Centraal in deze wet staan transparantie en risicobeheersing. Om inzicht te geven in de wijze waarop de gemeente dit doet en beeld te geven van de stand van zaken wordt in deze paragraaf ingegaan op het risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financieringspositie, het kasbeheer en de informatievoorziening.

Het Financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van het liquiditeitstekort of –overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of uitgezet (vnl. Schatkist). Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Sliedrecht uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang om onderscheid te maken tussen treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen; de controlfunctie is belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan. Vanuit deze rollen is de focus bij treasury gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen, terwijl de controlfunctie veelal redeneert in termen van baten en lasten. In deze paragraaf staan voornamelijk de feitelijke kas- en financieringsstromen centraal.

Ontwikkelingen

De Wet houdbare overheidsfinanciën heeft gezorgd voor meer aandacht voor de gemeentelijke schuldposities en EMU-saldi. Bij het aantrekken van eventuele meerjarige financiering betrekken wij waar mogelijk het effect op de ontwikkeling van het EMU- saldo.

In de eerste maanden van 2015 zijn de rentes op de geld- en kapitaalmarkten tot historisch lage niveaus gedaald. Dit is mede een gevolg van het ECB-opkoopprogramma van obligaties. Vanaf mei 2015 heeft de langlopende rente de (extreem) lage niveaus verlaten en is relatief fors gestegen. In hoeverre dit een structureel effect heeft, is een lastig te beantwoorden vraagstuk. Ten tijde van het opstellen van deze financieringsparagraaf (eind juni 2015) vertoont de kapitaalmarktrente een grote mate van volatiliteit. Dit wordt mede veroorzaakt door de onzekerheid over de Griekse schuldenkwesie.

De verwachting voor de tarieven op de geldmarkt blijven redelijk stabiel.

Vanuit Treasury SCD vindt monitoring van de renteontwikkelingen plaats en wordt waar nodig in samenspraak met de gemeente gehandeld.

In onderstaande tabel wordt de renteverwachting van een aantal grootbanken weergegeven.

Tabel 1 Renteverwachting komend jaar (rentevisie)

Omschrijving	Actueel ten tijde van opstelling begroting 2016	Gemiddelde verwachting grootbanken van stand over 1 jaar	Toe-/afname
Korte rente (3-maands Euribor), ca.	- 0,01%	0,03%	0,04%
Lange rente (10-jaars IRS), ca.	1,18%	1,53%	0,35%
Spread	1,19%	1,50%	0,31%

Banken berekenen bij het verstrekken van langjarige financiering liquiditeitsopslagen bovenop de in voorgaande tabellen genoemde IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag thans circa 0,25% (25 basispunten).

3.4.2 Financieringspositie

Financiering activa

De activa van de gemeente Sliedrecht zullen per begin 2016 naar verwachting als volgt gefinancierd zijn:

Financieringspositie per 1 januari 2016 (x € 1.000.000)

Omschrijving	Bedragen	Bedragen
Totale boekwaarde investeringen		66,3
<i>Vaste financieringsmiddelen</i>		
Reserves	24,2	
Voorzieningen	4,9	
Langlopende leningen	19,2	
<i>Totaal vaste financieringsmiddelen</i>		48,3
Financieringstekort		18,0

Interne rente

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteert de gemeente Sliedrecht een percentage van 3%. De gemeente hanteert hierbij geen (egalisatie)reserve. De rentekosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overzicht rentekosten (x € 1,=)

	2014	2015	2016
Rente langlopende leningen	664.862	710.955	628.950
Rente financieringstekort (1% kort en 3% lang)	342.688	309.572	459.540
Rente eigen vermogen en voorzieningen	1.083.506	1.023.464	873.474
Provisie en bankkosten (IP001)	10.000	10.000	10.000
Totaal geraamde rentekosten	2.081.056	2.053.991	1.971.964
Doorberekende rentekosten in exploitatie obv 3%	2.426.327	2.516.586	1.937.911
Bruto rente-ruimte in exploitatie	345.271	462.595	- 34.053
Door te berekenen naar sluitende exploitatie	214.068	226.672	- 16.686
Netto marge in exploitatie voor renteschommelingen	131.203	235.923	- 17.367

Leningenportefeuille

De onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de portefeuille aan opgenomen langlopende leningen in 2016:

Overzicht verwachte verloop leningenportefeuille (x € 1000,=)

Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld rentepercentage
Restantschuld per 1 januari 2016	19.165	3,52%
Nieuwe leningen	-	
Reguliere aflossingen	1.845	
Vervroegde aflossingen	-	
Rente aanpassing (oud percentage)	-	
Rente aanpassing (nieuw percentage)	-	
Restantschuld per 31 december 2016	17.320	3,53%

Dit betreft 3 leningen.

Uitzettingen

Uitzettingen is de term die de Wet fido bezigt voor verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen. Zie hiervoor tabel verderop in deze paragraaf.

3.4.3 Schuldpositie

De afgelopen jaren is de bewustwording rond schuldposities, juist ook van overheden, sterk toegenomen. Op grond van het gewijzigde BBV is de voorheen in deze Financieringsparagraaf opgenomen informatie over de schuldpositie, overgeheveld naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Verloop schuldpositie 2013-2019								Bedragen x €1000	
	Werkelijk	Werkelijk	Voorlopig	Raming	Raming	Raming	Raming		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Debt ratio									
Totale schuld (1)	€ 30.446	€ 32.670	€ 31.532	€ 31.532	€ 31.532	€ 31.532	€ 31.532	€ 31.532	€ 31.532
Balans totaal (2)	€ 64.253	€ 66.728	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Debt Ratio %	47%	49%	45%	45%	45%	45%	45%	45%	45%
Nettoschuld per inwoner									
Netto schuld (3)	€ 19.330	€ 22.001	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032
Aantal inwoners	24.528	24.528	24.528	24.528	24.528	24.528	24.528	24.528	24.528
Bedrag x €1,-	€788	€897	€939	€939	€939	€939	€939	€939	€939
Schuldevolutie (4)									
Bedrag x €1,-	€52	€109	€42	€0	€0	€0	€0	€0	€0
Schuldquote									
Netto Schuld	€ 19.330	€ 22.001	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032	€ 23.032
Exploitatiebaten (5)	€ 61.499	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
Schuldquote %	31%	49%	51%	51%	51%	51%	51%	51%	51%
(1) Som van opgenomen leningen, kortlopende schulden en overlopende passiva. Zie balans.									
(2) Vanaf 2015 geschat.									
(3) Totale schuld minus som van uitgezette langlopende leningen, kortlopende vorderingen, liquide middelen en overlopende activa. Zie balans.									
(4) Toe/afname nettoschuld per inwoner t.o.v. voorgaand jaar.									
(5) Vóór bestemming.									

Risicobeheersing

Zoals eerder benoemd vormt risicobeheersing één van de pijlers van de Wet fido. De belangrijkste risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie betreffen rente- en kredietrisico's.

Renterisico's

Renterisico's kunnen vanuit Wet fido-optiek worden gezien op de korte en op de langere termijn.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren: 8,5% van het begrotingstotaal. Voor het jaar 2016 bedraagt de kasgeldlimiet € 5,047 miljoen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal van € 59,372 miljoen, zijnde € 5,047 miljoen. Wij verwachten in 2016 binnen de kasgeldlimiet te opereren. Bij beoordeling van een eventuele financieringsbehoefte zal de kasgeldlimiet optimaal worden benut.

3.4.4 Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000,=)

Renterisico	2016	2017	2018	2019
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	1.845	1.640	1.640	1.640
Renterisico	1.845	1.640	1.640	1.640
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2016	59.372			
Percentage conform regeling	20%			
Renterisiconorm 2016	11.874			
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	1.845			
Renterisiconorm	11.874			
Ruimte onder de norm	- 10.029			

Uit deze opstelling blijkt dat de gemeente Sliedrecht binnen de grenzen van de renterisiconorm opereert.

3.4.5 Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstreckte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Verstreckte geldleningen

Ingedeeld naar risicocategorie kan voor 2016 het volgende verloop worden verwacht:

Specificatie verstreckte leningen naar risicocategorie (x € 1.000,=)

Categorie	Verwachte stand per 01-01 2016	Verwachte stand per 31-12-2016	Percentage verdeling ultimo 2016
Gemeente / Provincies	-	-	0,0 %
Overheidsbanken	-	-	0,0 %
Woningcorporaties met garantie WSW	-	-	0,0 %
Semi – overheidsinstellingen	1.038	1.038	95,5 %
Financiële instellingen	-	-	0,0 %
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	55	49	4,5 %
Niet-toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	-	-	0,0 %
Totaal	1.093	1.087	100,0 %

Het hierboven bij semi-overheidsinstellingen vermelde bedrag betreft de deelneming in dan wel leningen verstrekt uit hoofde van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

3.4.6 Verleende garanties

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd naar risicogroep:

Specificatie borgstellingen naar risicocategorie (x € 1.000,=)

Categorie	Risico profiel	Verwachte stand 01-01-2016	Verwachte stand 31-12-2016	% verdeling ultimo 2016
Directe borgstellingen (mbt lokale instellingen, verenigingen e.d.)	Middel/hoger	26.846	25.503	20,6 %
Achtereenvolgende in waarborgfondsen (bijv Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	Laag	109.679	98.061	79,4 %
Totaal		136.525	123.564	100,0%

3.4.7 Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldogereguleer wordt verzorgd vanuit Servicecentrum Drechtsteden. De gemeente was, is en blijft daarbij overigens eigenaar van de betreffende bank- en girorekeningen. Gemeente Sliedrecht onderhoudt bankrelaties met Bank Nederlandse Gemeenten en Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldogereguleer en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitsplanning, welke door het SCD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten. Uit de meest recente planning blijkt dat aanvullende financiering voor de lange termijn vooralsnog niet noodzakelijk is.

Schatkistbankieren

Bij het gemeentelijk saldobeleer dienen de nieuwe voorschriften rond Schatkistbankieren in acht te worden genomen. Onder deze regeling dienen gemeenten tijdelijk overtollige geldmiddelen, rekening houdend met een drempelbedrag, bij het Ministerie van Financiën te stallen. Het drempelbedrag voor de gemeente Sliedrecht voor 2016 bestaat uit 0,75% van het begrotingstotaal van € 59.372 miljoen, zijnde € 445.000,=.

Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt op dit moment geen rente vergoed.

3.4.8 Informatievoorziening

Minimaal twee maal per jaar vindt een overleg plaats met het Servicecentrum Drechtsteden over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken. Indien daartoe vanuit gemeente of vanuit SCD behoefte dan wel noodzaak wordt gevoeld vindt daarnaast ook contact op incidentele basis plaats.

Voor zover relevant zullen door het SCD rapportages worden opgeleverd voor in- of extern gebruik.